

KISS, É.:

Malakológiai évfordulók, 1982 - Malakologische Jubiläen, 1982

"Laudamus veteres, sed nostris utimur annis;
Mos tamen est aequa dignus uterque coli."

/OVIDIUS: Fasti, I: 225-226/

Jean-Louis-Rudolphe AGASSIZ 1807 Mottier, 1873 Boston

Svájci származású, később Amerikában élő malakológus. Apja evangéliikus lelkész volt. Tanulmányait a bienné-i gimnáziumban, a lausanne-i gimnáziumban, a lausanne-i akadémián, a zürichi, hildelbergi, müncheni egyetemen végezte. Orvosi pályára készült. 1830-ban orvosság és sebészdkortárra avatták. Müncheni tartózkodása alatt megismerkedett a neves SPIX és MARTIUS természettudósokkal, akik akkor térték hazára Braziliából. Nekik segített az ott gyűjtött anyag feldolgozásában. 1826-ban, SPIX halála után, MARTIUS a 19 éves AGASSIZRA bízta a brazíliai halak feldolgozását és rendszerezését. E megbizatás nyomán ichtyológiai munkásságot 10 éven át folytatott, a tanulmányainak eredményét két műben összegezte. 1831-ben Párizsba utazott, s ott ismerkedett meg A. HUMBOLDTtal. 1832-ben hazatért és a neufchâteli akadémián a természettudományok tanszéken végig tanári állást. Ebben az időben már komolyan foglalkozott fosszilis puhatestekkel és kihalt tisztásból riákkal. Kutatásainak eredményeit négy monografiában közzítette /"Etudes critiques sur les mollusques fossiles" Nefchátel 1842/. Közreműködött még egy zoológiai Nomenclator szerkesztésében is és egy állattani kézikönyv kiadásában. Kutatómunkájához azonban szükséges volt rendelkezésre, ezért 1846-ban Amerikába költözött. Ott A. HUMBOLDT köszönjárásával a porosz királytól jelentős bánságot kapott arra a célra, hogy Észak-Amerika természeti viszonyait tanulmányozhassa állattani és földtan tanszéken tartott előadásokat. 1848-tól 26 éven át a bostoni Cambridge egyetemen az állattan és földtan tanszéken tartott előadásokat. 1865-ben tudományos expedíció vett részt az Amazon völgyében, ahol személyesen gyűjtötték be azokat a halfajokat, amelyeket 19 éves korában írt le. Az expedíció eredményeit külön munkában jelentette meg. Az Egyesült Államok szárazföldi és tengeri faunájának tanulmányozása során 10 kötetet publikált, de írt népszerűsítő munkákat és tankönyveket is. Boston mellett felállított egy ichtyológiai múzeumot és tanintézetet. 1870-ben tengeri expedíció indul Bostonból, Amerika keleti partjainak érintésével az Atlanti-óceánon le a Hoorn fokig, majd a nyugati oldalon jött vissza a Csendes-óceánon San Franciscóig. Egészségi állapota ekkor már aggassztó volt. Testi és szellemi erejának tülfeszítése következtében 1873-december 14-én meghalt.

Johann Christoph ALBERS 1794 - 1857 Stuttgart

Német sebész, aki malakológiai munkássága során a csigák rendszerével foglalkozott. Legfontosabb munkája: *Die Heliceen natürlicher Verwandtschaft systematische geordnet*, Berlin 1850.

Truman Heminway ALDRICH 1848 Palmyra, NY, USA, 1932 Birmingham, Ala., USA

Paleontológus és bányamérnök. Alapfokú iskoláit Palmyrában, a katonai akadémiát West Chesterben, bányamér-

nöki iskoláit pedig a Van Rensselaer Polytechnic Institute, Troy, NY-ban végezte. 1869-től bányászrőlként New York-ban dolgozott, majd 1873-tól Alabama állam szén- és vasbányáinak fejlesztését biztatók rá. 1894-ben a Kongresszus /= USA parlament/ tagja. Eugene A. SCHMIDT geológus barátája alapján megkedvelte a harmadkorai fossziliákat és kutatásai során 200-nál több új fajt írt le. Foglalkozott még Borneo szárazföldi recens csigáival is. Az amerikai osigártársaságának /Amer. Mal. Union/ alapító tagja volt.

Carel Octavius van Regteren ALTEA 1907 Amsterdam - 1976 Bentveld

Biológiai pályafutása a leideni múzeumban teljesedett ki, ahol 1941-től a Lepidoptera-gyűjtemény, majd 1952-től a Mollusca-gyűjtemény vezetője volt. A múzeumban sok látogatóval, sok híres malakológussal került kapcsolatba. Elsősorban a mestalencság specialistjaként írta be nevét a tudománytörténetbe. Sokoldalú ember volt, munkássága négy fő területet ölel fel: 1941-1952-ig entomológia, 1953-1977-ig szárazföldi mestalencság, 1969-1975-ig Surinam faunája. 1945-1968-ig a Basteria kiadójá volt. 1946-tól műlékállásban a haarlemi múzeum őslénytani, geológiai és ásványtani osztályához vezetett. Őslénytani irásai /Indonézia, Ny-Európa, Surinam, Nyugat-India szigetvilága/ nagy nevet szereztek számára. 1948-1967-ig a holland Malakológiai Társaság elnöke volt. Gyűjtőútjai során háromszor utazott Európán kívülre: 1947: Egyiptomi szigetek, 1959: Libia, Málta, 1963: Surinam, USA. Surinam puhatestű-faunájának feldolgozására 6 élete utolsó éveiben került sor. A leideni múzeumban 1968-ig dolgozott, majd betegsége miatt lemondott hivatalos munkáról. Ettől függetlenül továbbra is bent dolgozott a múzeumban. Súlyosan lerakott egészsége 1973. januárától végleg nyugdíja kényszerítette, és ezután egészen 1976. december 23-án bekövetkezett haláláig sokat szervezett. Az utókorra 270-nél több publikációt hagyott, amelyekben 96 új puhatesű és 6 új rovarfajt írt le.

George-Léopold-Chrétien-Frédéric-Dagobert CUVIER 1769 Montbelliard-1832

Elsődlegesen nem malakológus volt, hanem összehasonlító állattannal foglalkozott. DARWIN előfutárának tekinthető. Magasabb malakológiai taxonokat is írt le. Munkái: Tableau élémentaire de l'Histoire naturelle des Animaux /1797-1798/, Leçons d'anatomie comparée I-V. Paris, 1800-1804.

Aemilian EDLAUER 1882 Weidling - 1960

A régi bécsi iskola utolsó nagy malakológusa. Apja jogász volt. A gimnáziومot Kremsmünsterben végezte. 1903-ban érettségitte, majd Bécsben a Déli Vasút igazgatóságánál hivatalnökként kezdte pályafutását. 1942-ben ment nyugdíjba, mint a Duna-Száva-Adria Vasúttársaság tanácsosa. A kremsmünsteri középiskolában természettanára az ismert malakológus, P. A. PFEIFFER, keltette fel a csigák iránt az érdeklődését. Ettől az időtől kezdve egész életén át foglalkozott malakológiaival. Ez azonban nem tette egyoldalú emberré: minden talált időt és módot másra is. Gyűjtött pl. növényeket, bályegéket, foglalkozott irodalommal és nagy sorsgalommal az összetartások szakértőjévé képezte magát. Több gyűjtőútján vett részt, főleg a Déli-Alpokban és a Balkán-országokban, valamint a Karszt-hegységben. Tudása átfogó jellegű volt a malakológia minden ágában. Akár fosszilis vagy recens, csiga vagy kagyló, tengeri vagy szárazföldi állat került a kezébe ettől honosan mozgott e tudomány minden területén. Nem volt specialista, de tudása a specialistával vetekedett. Lelkiismeretes gyűjtő volt, a szakirodalom kiváló ismerője, nagy türelmemel foglalkozott a legnehezebb csoportokkal is. Nagy ismeretanyaga ellenére egyetlen publikációt sem írt: mások közölték az általa talált új fajokat és gyűjtéseinek eredményeit. Ebből adódóan több publikációinál nem lehet kideríteni mennyi része van benne. Társzérzőként kétszer jelentkezett. Sok új fajt neveztek el róla. Gyakran vállalkozott mások anyagának feldolgozására. Ha szakkörnyére és összehasonlító anyaga nem volt elégendő a határozásra, Bécsbe ment, hogy legutolsó bizonytalanságát is megoldja. Korának minden malakológusával kapcsolatban állt, többekhez baráti szálak fiztek. A löszcsigák és az Arianta arbustorum voltak a kedvencei, később a tengeri apróságok felé irányult érdeklődése. 1959. június agyvárasás érte, majd a következő év tavaszán mellmártagylladás vett véget életének. Hatalmas gyűjteményét a bécsi Naturhistorisches Museumra hagyta.

John FLEMMING 1785 Kirkroads - 1857 Aberdeen

Az edinburgh-i egyetemen teológiát tanult skót egyházi szolgálatra. Tanulmányait 1805-ben fejezte be, s egy évvvel később Linlithgow-ban prédikátori megbízatást kapott. Nyugtalan természete folytán azonban már 1807-ben geológiai tanulmányútra indult, hogy rendkívül jó ásványtani ismereteit tovább gyarapítse. Ebben az időben telepedett le Brassyban, ahol komolyabban kezdett foglalkozni állatokkal, köztük puhatestűekkel is. Munkássága során különböző állatokról publikált. 1814-ben készült el fosszilis csigákról szóló i-rása. Első igazán nagy munkája a kétkötetes *Philosophy of Zoology* 1822-ben jelent meg. Ebben felvetette a fajfejlődés kódását. 1834-ben a természettudományok tanárává nevezték ki az aberdeeni egyetemen, és itt dolgozott egészen haláláig. Tudományos kutatásainak eredményeit mintegy 130 publikáció öri. Nevéhez fűződik az *Aplexa*, *Segmentina*, *Pupilla* generusok elnevezése.

Georg Ritter von FRAUENFELD 1807 - 1873

A bécsi Zool. Bot. Gesellschaft alapítója. Tudományos képzést nem kapott, postatisztviselőként kezdte pályáját. 1858-59-ben a Novara nevű hajóval világköríli úton vett részt. Munkája nyomán sajátos bécsi iskola jött létre. Föleg Hydrobiidákkal foglalkozott; a faunában is megtalálható *Sadleriana pannonica* és *Bythinella austriaca* fajokat ő írta le.

Walter Freeman WEBB 1869 - 1957 St. Petersburg, USA

Egyike azoknak a nagy kutatóknak, akik elsődlegesen különös foglalkozásuk miatt tűntek fel. Elsősorban állatokkal kereskedett, de volt pl. faiskolája is. 13 éves korában kezdett madártojásokkal kereskedni, s 20 év alatt több mint 20 ezer madártojást és 10 ezer madárbőrt adott el múzeumoknak és gyűjtőknek. 19 éves korában gyorsiró, 1893-ban a chilágói világkiállításon kereskedelmi kiállító. 1895-1905 között a The Museum folyóirat kiadója. 1934-ben alapító tagja volt a St. Petersburgi Shell Clubnak. Nagyon hasznos alapvető kézikönyvet írt, melyeket most is rendszeresen újra kiadnak /Handbook for shell collectors, 1936, United States Mollusca, 1942, Foreign land and fresh water shells, 1948/.

J.- B.- P.- Sylvestre de GRATELOUP 1782 Dax - 1861 Bordeaux

Apja híres rézmetsző mester volt, a GRATELOUP maga is sok szép ilyen munkát készített. Az egyetem elvégzése után Montpellier-be költözött, hogy orvosi képzettséget kiegészítse. Ott ismerkedett meg DRAPARNAUD-val, akinek kedvenc tanítványa lett. Ő készítette mesterének a rézmetszeteket a *Hist. Moll. France c.* munkájához. 1806-ban megszerezte az orvosdoktori címét, s hazatért falujába. Rövid otthoni tartózkodása után Bordeauxba költözött, s idejét főként a geológiai és paleontológiai kutatásoknak szentelte. Publikációi jelentek meg orvosi, botanikai, cryptogóniai és malakológiai témaiban. Cikkeiben sok exotikus csigát írt le. 1855-ben óriási munkába kezdett a puhatestűek földrajzi elterjedéséről: *Essai sur la distribution géographique... des Mollusques terrestres et fluviatiles vivants*. Ezt a nagy őslegzetű munkát azonban 1861-ben bekövetkezett halála miatt nem tudta befejezni.

Paul HESSE 1857 Nordhausen - 1938 Unterwössen

Az egyik legjelentősebb malakológus, aki anatómiai munkái által szerzett magának világhírt. Foglalkozását tekintve kereskedő volt, 1928-ban vonult vissza az üzlettől. Ekkor családjával együtt Bajorországba költözött és ott élt egészen haláláig. Nyugdíjbavonulását követően kizárálag a tudománynak 61-t, nagy levelezést folytatott. Rendkívül jó kapcsolata volt kollégáival, s bárkinkek segített, aki meghárta. Ő volt a palearktikus szárazföldi csigák rendszertani anatómiájának legjobb ismerője; elsősorban a *Halicidák* rendszereit tisztázta. Kutatásának eredményeit többek között az *Iconographia /ROSMASSLER/ 3 kötetében /NP. 14, 16, 23/* publikálta. Ezen kívül több nagy összefoglaló munkája látott napvilágot az *Enidákról* az *Aciculi-*

daeről, Vitrinidaeről stb. Igen jelentős a "Kritische Fragmente" c. sorozat, amely rendszertani és nomenklaturai adatokat tartalmaz. Sok faunistikai és állatföldrajzi adata van főleg DK-Európa országainból. A palearktikus terület mestelenmagának katalógusát is összeállította, megerősítve az alapot a további kutatásokra. 1934-ben szenének rovalása miatt abbahagyta a mikroszkópus munkát, később annyira elromlott látása, hogy még írni sem tudott. Gyűjteményét halálá után Philadelphiába adták el.

Charles Williston JOHNSON 1863 Morris Plains, NJ, USA - 1932 Brookline, Mass., USA

Amerikai entomológus, malakológus, paleontológus. Tanulmányait Morristownban végezte. 1880-ban, Floridába költöztek, s ott harmadikról foglalkozott, amelyekből nagy gyűjteményt állított össze. 1888-tól 1903-ig a Wagner Free Institute /Philadelphia/ alkalmazottja, s az intézményt ez idő alatt óriási múzeumával fejlesztette. Az akadémán karült kapcsolatba PILSBERRYvel, akiivel közben jártak gyűjténi. 1890-től 1932-ig a Nautilus társkiadójá volt. 1903-tól 30 éven át a Boston Society of Natural History vezetője, 1910-től a Bostoni Malakológiai Klub vezetője volt. Entomológiai munkásságát kb. 130, malakológiai munkásságát kb. 100 publikáció örözi. A szakcikkekben túl 219 egyéb cíkket adott ki a Nautilusban. Gyűjteménye a Harvard Egyetem múzeumban található.

Heinrich Carl KÜSTER 1807 Erlangen - 1876 Bamberg

Személyében a MARTINI-CHEMNITZ második kiadásának kiadóját és az surópai Clausiliidák legjobb ismerőjét tisztelezhetjük. Apja rajstárná és az erlangeni egyetem természettudományi részlegének felügyelője volt. A fiatal KÜSTER kizárolag az állattan érdekelte. Gimnázium tanulmányait 1821-ben anyagi okok miatt kénytelen volt abbahagyni és más munkát kerestet. Nosszú küzdelem után 1826-ban sikeresít beiratkozás az erlangeni főiskolára, ahol a filozófia és történelem tárgyak mellett valamennyi természettudományi tárgyat tanulta. Ezalatt egy időben részt vett az orvosi előkészítő tanfolyamon; itt legkedveltebb tárgya az összehasonlító anatómia volt. 1829-30 telén súlyosan megbetegedett, s betegsége késő tavaszig éghet kötött. 1830 végén megvált a főiskolától, s ettől kezdve idejét kizárolag a természeteirő tárgyak tanulmányozására fordította. Zoológiai munkáiban az apjától örökölt rajstehetséget használta fel. Szorgalmasan látogatta az egyetemi könyvtárat és gyűjteményt. Fölkutatta Erlangen környékét, gyűjtéseinek eredményeit 1841-ben jelentette meg. 1834-ben szardíniai gyűjtőúttra indult; ennek az útnak az eredményeit 1835-ben tette közzé. 1836-ban Erlangenben tanári állást vállalt a városi szakiskolában, fizikát, kémiai, természettörténetet tanított. 1837-ben átvette a MARTINI-CHEMNITZ előkészítését és átdolgozását. Ezben a munkán több mint 35 éven át dolgozott, egészen haláláig. 1841 októberétől 9 hónapon keresztül Dalmáciát és Montanegrót járta be. Cíkket írt a dalmát Clausiliidákról, publikációjában az ábrákat maga rajzolta. Tanári állásának feladása után 1851-től táviránynak dolgozott, majd 7 hónap múlva állomásfönnöknek nevezték ki Ansbachba. 1854-től haláláig a bambergi táviránnyal szemben vezetője volt. Bambergi tartózkodása alatt sok éven át a helybeli természettudományi társaság tagja és vezetője volt. Visszavonult élt. Élete utolsó éveiben többször szíroham kinozta, mikor végül 1876. április 11-én csendesen elaludt.

Carolus LINNÉ 1707 Räshult - 1778 Hammerby

A XVIII. század legkiemelkedőbb természettudosa. 1717-től a wexiói gimnáziumban tanult, majd a lundi egyetem orvosi karára került. Az egyetemet Uppsalában fejezte be. 1732-ben Finnország természeti viszonyainak tanulmányozásával bízták meg. 1735-ben nyílt lehetősége arra, hogy Hollandiába utazzon, s ott megszerzesse a doktori fokozatot. A doktori cím elnyerése után a saját rendszere szerint berendezte a leydeni botanikus kertet. Tudásának elismerésére a francia Tudományos Akadémia tagjává választották. 1738-ban Stockholmba költözött, de honfitársai hidégen fogadták. Ettől LINNÉ kissé megrandítva, az orvosi pályát választja. 1741-ben az uppsali egyetemen az orvosi tudományok tanára, s nem sokkal később botanikát és egyéb természettudományokat tanít. 1764-ben visszavonult hammerby-i birtokára, ahol 1778. június 10-én halt meg.

Tudományos munkásságának nagy része egyetemi tanári működése idejére esik. 1746-ban klasszikus munkát írt Svédország állatvilágáról. 1750-ben átdolgozta a *Fundamenta Botanicá*, s a *Philosophia botanica* c. publiká-

cíójában pedig formailag új alapra helyezte a botanikát. Útja fő munkája a *Systema Naturae* /1735-1767/, még életében 12 egyre bővülő kiadást ért meg. Ebben a munkájában a növény- és állatrendszertant egyesítette kiválasztott elemekre alapozta, szabatosan megfogalmazta a rendszertani kategóriákat, és kidolgozta a ne is érvényes binomialis nevezéktant.

Nem ismerte fel a fejlődés és átalakulás lehetőségét. Szilárdan vallotta, hogy az állat- és növényfajok állandóak, nem változnak, valamennyi egy-egy sajátos pár leszármazottja, s minden Isten teremtett a maga ős-rők mivoltában.

Óriási jelentőségét mutatja az a tény, hogy egész mai nevezéktanunk LINNÉ elgondolásaira vagy vissza, s a *Systema Naturae* 1758-as kiadása adja ehhez az alapot.

August Wilhelm MALT 1821 - 1882 Göteborg

A mai svéd malakológusok nagy elődje. Londonban érettségitte 17 éves korában. 1840-ben azzal a céllal költözött Stockholmba, hogy az ottani múzeum állattani részlegében tanuljon. Szorgalmas és kitárt munkájának eredményeként 1848. január 1-től a göteborgi természettudományi múzeum igazgatója és a csigagyűjtemény vezetője. 1851-től a göteborgi reálgimnáziumban állattanitott. 1856 és 1867 között egyidejűleg tartományi halászati felügyelő is volt. 1861-ben kutatóutat tett Skóciába, Angliába, Franciaországba, Belgiumba. 1868-ban pedig Dániai kereste fel. 1876-ban a királytól professzori címet kapott. Az állattan csak-nem minden égával foglalkozott, a malakológia területén elsősorban az apró kagylók érdekeltek. Sokat publikált, fő műve: *Göteborgs och Bohus läns fauna*, 1876. Nevét több entomológiai cikk is örzi, melyek közül a fajok keletkezéséről és kereszteszsésről szóló tanulmánya érdemel külön említést.

Carl Friedrich NOLL 1832 Niederrad - 1893

Apja tanító volt, először 6 is az apja iskolájába járt, majd a frankfurti gimnáziumba került. Már ebben az időben nyílt szemmel járta az erdőt, a Main partját, és így korán bepillantást nyert a természetbe. 1849-51 között tanítóképzője járt Nürtingenben. Majd a Frankfurtban lett vizsgák után 1854-től segédtanítónak került vissza apja iskolájába. Míg ebben az évben megjelent első munkája: "A természet élete tölén. Levellek egy tízéves fiúhoz" címmel. 1857-ben a felől polgári iskolának lett segédtanítója. 1860-ban pedig a frankfurti evangéliikus polgári iskola tanárává nevezték ki. 1877-ben az iskola megszűnté után a városi gimnázium természettanára lett, s itt dolgozott egészen haláláig. A tanári munkában találta meg a legjobb hivatását. 1865-ben a tübingeni egyetemen megkappa természettudományok doktora címet, s még ebben az évben felkérték a Senckenbergische Gesellschaft szabadegyetemnél a gerinctelen állatok természetrajza című előadássorozat megtartására. Ez a meghizlást 13 évben keresztül lelkismeretesen végezte. Tanári tevékenysége mellett 26 évvel át szerezte a Zoologischer Garten c. folyóiratnak, s mellett természettudomány tankönyveket is írt. Éveken át volt a Senckenberg-Múzeumban a Mollusca-gyűjtemény vezetője. Ha munkája engedte, nagy utazásokat tett, felkereste Svájcot, Tirolt, Hollandiát, Franciaországot, Angliát, Spanyolországot, Norvégát, Marokkót és a Kanári-szigeteket. 1883-ban professzori címmel tüntették ki. Malakológiai publikációja nem sok van, mivel elsősorban könyveiben és biológiai cikkeiben írt a puhatestűkről.

Fridthjof Johannes ØKLAND 1893 Arendal - 1957 Oslo

A norvég malakológus Arendalban érettségitte, majd természettudományos tárgyakból tett államvizsgát. Az első világháborúban katona szolgálatot tette. Ezután egy középiskolában vállalt tanári állást. 1920-tól az oslói zoológiai múzeum asszisztense lett. Ezzel egyidejűleg a norvég mezőgazdasági főiskola tanára is volt egészen haláláig. Doktorátust 1925-ben szerzett. 1953-tól az oslói egyetem zoológiai professzorának működtette. Különböző expedíciókban vett részt, sokat utazott Dél- és Közép-Európában. Első malakológiai publikációi 1916-ból valók, főleg faunisztikával és házatlan csigákkal foglalkozott bennük. Később különböző folyóiratoknak szerkesztője és kiadója. Tudományos publikációinak száma negyszízeti a hatvanat.

Alexander PAASCH 1813 Soldin - 1882

Német gyógyszerész fiaként láta meg a napvilágot. Miután Berlinbe költöztek, maga is gyógyszerásznak tanult. Később orvosi tanulmányokat folytatott, majd 1842-ben írta meg disszertációját a hermafroditia csigák ivari és kiválasztó szervrendszeréről. Szaktanulmányokat végezett Bécsbe és Párizsba utazott, és az ottani kórházakban dolgozott. Később ingyen gyógyított. Fő hivatása mellett szívesen foglalkozott botanikával kedvencsei a rovarok voltak. Emellett egy sorozat tanulmányt írt a molluskák anatómiai felépítéséről. Két utolsó éveit az entomológiának szentelte, azok közül is a legkisebb rovarokkal foglalkozott mint kiváló mikroszkopus. Elsősorban a rovarok érzékszerveit vizsgálta, azok morfológiáját és fisiológiáját összehasonlítva anatómiai szemszögből. Fő munkája: *Über das Geschlechtssystem und über die Harn bereitenden Organe einiger Zwitterschnecken*, 1843.

Henry Augustus PILSBRY 1862 Iowa City, Ohio, USA - 1957 Lantana, Fl., USA

A szülei révén angol származású kutató első iskoláit, majd az egyetemet is Iowa városban végezte. A középiskolában a paleontológia és az állattan érdekelte. Ekkor gyűjtötté az első csigákat is. 1877-ben G. W. TRYON nevű malakológus maga mellé vette azziszstensnek, majd néhány hónap mulva, TRYON halála után, PILSBRY vette át munkáit. Ő végezte a *Manual of Conchology* szerkesztését is. 1889-ben megindította a *Nautilus* c. folyóiratot, amely még ma is az egyik legtekintélyesebb kiadvány. 1885-ben Philadelphiaban az akadémianál professzornak nevezték ki, 1901-ben ugyanitt gyűjtémenyvezető lett. 1899-ben Iowa egyetemén a tudományok doktora címét kapta, ugyanezt kapta 1940-ben Pennsylvania egyetemén, majd 1941-ben Temple egyetemén. 23 éves korában volt az első hosszú gyűjtötűje Texasban. 1904, 1928, 1938-ban Kubát járta be hosszan, de több rövidebb útja is volt ide. Egyéb főbb útjai: Hawaii-szigetek, 1923, 1933 Ausztrália, 1929-1930 Karib-tenger szigetei, Panama, Galápagos, Csendes-óceáni szigetek, 1932, 1934, 1935 Mexikó, 1945-46 és 1956-57 Guatamala, 1948 Peru, 1949-50 Argentina. Egész életében a legnagyobb malakológusnak tekintették, a Pulmonaták szaktekintélyének tartották. Első közleménye 1882-ben jelent meg. minden puhatestű csoportban otthonos volt. 1907-ben ő lett az American Conchological Society első elnöke. 1931-ben ugyancsak első elnöke volt az American Malacological Unionnak. 75 éven keresztül megszakítás nélküli publikált. Publikációinak száma nem állapotható meg, mivel sokat név nélkül adott ki, de közel 4 ezerről tudunk. Számnakra legfontosabb munkája a *Land Mollusca of North America /North of Mexico/, I-II*, 1939-48, pp. 2007. Az összes rajzot és fotót is ő készítette benne.

Hamilton Ernest QUICK 1882 Sydney - 1967 Reading

Apja az angol-francia nikkeltársaság menedzsere volt. A fiatal QUICK 1906-ben orvosi iskolát végzett, s kezdetben orvosként dolgozott Londonban, Southamptonban és Swansea-ban. Ez utóbbi helyen harminc éven keresztül szemész főorvos volt. Az első világháborút orvosként aktív szolgálatban töltötte. 1916-ban az angol csigásztársaság tagjává választotta, aminek 1941-42-ben elnöke is volt. Tagja volt a londoni csigásztársaságnak is, itt az elnöki tisztséget 1950-53-ig töltötte be. 1951-56 között a *Proceedings of the Malacological Society of London* kiadója volt. Sokoldalú természettudós hírében állt, de speciális területei is voltak: pl. fatetvek, szőcskék, álskorpíák. Elsősorban kedvencsei még a puhatestűek lettek, a brit szárazföldi csigákat tökéletesen ismerte, egyes csoportokban, mint pl. a Succineidae, Vitrinidae, Mezentelenciák, igen nagy tekintélye volt. Anatómiai publikációinak ábráit maga rajzolta művészeti készességgel. Fő munkája: *The anatomy of British Succineae*, 1933. Nem kevésbé fontos a *British slugs*, 1960. Nevét 54 malakológiai publikáció őrzi.

Carl SEMPER 1832 Altona - 1893 Würzburg

1868-tól a würzburgi egységen az állattan és anatómia professzora volt. 1858-60 között a Filipp-szigetekre és a Palau-szigetekre utazott; ennek az útnak eredményeként született meg a "Reisen im Archipel der Philippinen" c. munkája. A gyűjtött puhatestüket /köztük sok szás tíj fajt/ KOEHLER és NOELLENDORFF dolgozta fel. Gyűjtémenye a frankfurti Senckenberg-Múzeumban nyert elhelyezést.

Carl Marius STENBERG 1882 Brønderslev - 1946 København

Már gyermekként érdekelte a természet, a zene és a matematika. Diákjának elhatározta, hogy zoológus lesz. 1902-ben kezdte tanulmányait a koppenhágai egyetemen. 1909-ben magiszteri fokozatot nyert, 1925-ben szerte meg a doktori fokozatot a jól ismert *Etudes sur l'anatomie et la systématique des Molluscs /fam. Pupillidae s. lato/*, Copenhagen c. munkájával. 1908-tól az egyetemen a szövettani és embriológiai laboratórium asszisztensse, 1923-tól pedig megbízott egyetemi tanár. 1929-től haláláig az Üszzahasonlító anatómia professzoraként működött. Malakológiai érdeklődésre iskolai éveiből származott. Kiváló gyűjtő volt, sok gyűjteményt vásárolt. Nagy fontosságú volt malakológiai könyvtára, csaknem minden malakológiai késikönyv és monográfia, valamint számtalan különnyomat tulajdonosának vallhatta magát. Hatalmas gyűjteményt hagyott hátra, nagy sorozatokat Tanganyikából, a Filipp-szigetekről. Malakológiai kutatásának két fentos területe volt: faunisztika és anatómia. Első munkája Dánia faunájáról szól. Anatómiai munkái: a dán Clausiliidák ivarszerveinek anatómiai vizsgálata, az Acanthinula és Vallonia genuszok fajainak vizsgálata. Ez utóbbit bebizonyította, hogy ezek az állatok nem a Helicidiákhoz tartoznak, hanem a Pupillidiakkal és Enidákkal állnak rokonságban. A már említett Pupillidae-monográfiája 25 apró faj teljes anatómiai leírását adja. Ábrái alapján nyilvánvaló, hogy a mikrobomcolás és rajzolás művészete volt. A Pupillidákról azóta sincs ilyen jó feldolgozás, s ma is az ő munkáját használja mindenki. Kutatásai rendkívül nagy fontosságuk a rendszertan számára, mivel ő volt az első, aki a Chondrinidae, Orculidae, Pupillidae, Vertiginidae, Valloniidae családotokat körülhátrólta. Gyűjteménye és csaknem teljesnek nevezhető malakológiai könyvtára a koppenhágai Állattani Múzeum tulajdonába ment át.

Samuel Emanuel STUDER 1757 - 1834

A híres malakológus kezdetben orvosi pályára készült, de külön körfelülmények miatt teológus lett. Éveken át látogatta Daniel SPRÜNGLI /1721-1801/ plébános által tartott természettudományi tanfolyamot, később Samuel WITTENBACH /1748-1830/ lelkészétársa és barátja adott indítást a jövőjére vonatkozón. 1781-ben Bernben született, majd 1789-től Bürenben plébános. 1796-ban gyakorlati teológia tanárává nevezték ki a berni akadémián, 1827-től pedig az akadémia dékánja. 1831-ben szambetegsége miatt minden munkakörétől megvált, s 1834-ben teljesen megvakulva halt meg.

Az igen jelentős teológiai tevékenysége mellett egészen haláláig foglalkozott természettudományi tanulmányokkal. Szabadidejének nagy részét a svájci rovarok és puhatelestek kutatásának szentelte. Csigákkal 1776-ban kezdett foglalkozni, de kellő irodalmi hiányban munkája nagyon nehéz volt. Ismerte MARTINI, SCHRÖTER, O. F. MÜLLER és GHOFRAY munkáit, s kizülük az utóbbi kettőt tartotta a legárthatósebbnek. Kapcsolatban állt PÉRUSSAC-kal, BIHUET-vel, HARTMANNAL, CHARPENTIER-vel és VENETZ-cel. A koraszak nagy egyénisége, DRAPARNAUD, STUDER rendszerét BIGUET közvetítésével ismerte meg, de a STUDER által leírt fajokat saját elgondolásaiba beépítve teljesen összekervelte.

STUDER első munkája O. F. MÜLLER rendszerét követi, majd azt újabb genuszokkal bővíti. Később módonítja ezt a rendszert, s az alapöttszefüggéseket az állat és a héj kapcsolatában nézi. Ezt a rendszert követi majd DRAPARNAUD is.

1820-ban, 36 ével DARWIN előtt, foglalkozik az evolúció gondolatával. Ót tekintetjük az evolúciós elmélet egyik legrégebb képviselőjének.

Nárom munkát publikált, a negyedik kéziratban maradt. Mindegyik munkája Svájc faunájával foglalkozik. Halálá után gyűjteménye a berni egyetem Zoológiai Intézetébe került, jelenleg a berni Természettudományi Múzeumban található. Kritikai feldolgozását L. FORCART végezte el.

Hermann TROSCHEL 1810 - 1882 Bonn

A bonni egyetemen az állattan professzoraként működött. Ő ismerte fel, hogy a csigák radulája rendszertanilag fontos bályeg lehet. Fő munkája: *Das Gebiss der Schnecken zur Begründung einer natürlichen Classification untersucht, I-II.*

Wolfgang Karl WEYRAUCH 1907 Elberfeld - 1970 Tucumán

A neves malakológus 1929-ben szerzett doktori címet entomológiai munkával. Későn puhatestüvekkel foglalkozott. Dél-Amerikába átkültözve, Peruban igen tág munkaterületet talált. Kiváló gyűjtő volt, hatalmas gyűjteményéből számtalan ríthaságot juttatott cserék során a világ sok részére, így a magyarországi gyűjteményekhe is. 1938-61-ig Peruban élt, a Limai egyetemen az állatrendszertan, állatökölgyia és állatföldrajz tanára volt. Ezzel, egyidőben a limai mezőgazdasági egyetemen a mezőgazdasági állattan professzora volt. 1962-70 között Argentinában Tucumán egyetemén az állatökölgyia tanáraként dolgozott. 1954-től 1967-ig a dél-amerikai puhatestükről 22 munkát publikált, ezekben 30 új genust és 160 új fajt írt le. A Senckenberg-Múzeumba 99 holotipust küldött. Entomológiai publikációinak száma megközelíti az ötvenet.

KISS ÉVA

Budapest

Budafoki út 15. IV/4.

H-1111